

Aralin 5 - KAKAYAHANG KOMUNIKATIBO

1. Kakayahang Gramatikal / Lingguwistiko

→ **Kahulugan:** Tumutukoy sa kakayahan ng isang tao na gamitin ang wika nang tama ayon sa balarila o grammar. (Chomsky, 1965)

MGA KARANIWANG MALI SA PAGSULAT AT PAGSASALITA

"Nang" vs. "Ng"

- **Nang** → ginagamit bilang pangatnig (*conjunction*) o pantukoy sa oras at paraan.
 - Halimbawa: Kumain **nang** mabilis.
- **Ng** → ginagamit bilang pang-ukol (*preposition*) o pantukoy sa pagmamay-ari.
 - Halimbawa: Kinain **ng** aso ang pagkain.

"May" vs. "Mayroon"

- **May** → sinusundan ng pangngalan o pandiwa.
 - Halimbawa: **May** pagkain sa mesa.
- **Mayroon** → sinusundan ng panghalip o kataga.
 - Halimbawa: **Mayroon** akong dalang tubig.

"Subukin" vs. "Subukan"

- **Subukin** → nangangahulugang pagsubok sa kakayahan.
 - Halimbawa: **Subukin** mong sagutin ang pagsusulit.
- **Subukan** → nangangahulugang pagmamanman o paniniktik.
 - Halimbawa: **Subukan** mong buksan ang kahon.

"Kapag" vs. "Kung"

- **Kapag** → ginagamit sa tiyak na kondisyon.

- *Halimbawa: Kapag* umulan, hindi tayo matutuloy.
- **Kung** → ginagamit kung hindi tiyak ang kondisyon.
 - *Halimbawa: Kung* pupunta ka, sasama ako.

TIPS PARA HINDI MALITO:

- Basahin nang malakas ang pangungusap at tanungin ang sarili kung ano ang ibig sabihin nito.
 - Gamitin ang tamang anyo batay sa konteksto ng pangungusap.
-

2. Kakayahang Sosyolingguwistiko

→ **Kahulugan:** Tumutukoy sa kakayahan ng isang tao na gamitin ang wika ayon sa konteksto ng lipunan.

MODELONG SPEAKING NI DELL HYMES

- ◆ **S** - Setting (Lugar ng usapan)
- ◆ **P** - Participant (Sino ang kausap?)
- ◆ **E** - Ends (Layunin ng usapan)
- ◆ **A** - Act Sequence (Daloy ng usapan)
- ◆ **K** - Keys (Tono at pormalidad)
- ◆ **I** - Instrumentalities (Medyum ng komunikasyon)
- ◆ **N** - Norms (Tamang paksa sa usapan)
- ◆ **G** - Genre (Uri ng diskurso - pagsasalaysay, pangangatwiran, atbp.)

TIPS PARA MAHUSAY NA MAKIPAG-USAP SA IBA'T IBANG TAO:

- Alamin kung **pormal** o **impormal** ang sitwasyon bago magsalita.
 - Iangkop ang pananalita sa **edad**, **katungkulan**, at **ugnayan** sa kausap.
 - Iwasan ang mga paksang maaaring **maka-offend** o hindi akma sa usapan.
-

3. Kakayahang Pragmatika

→ **Kahulugan:** Tumutukoy sa kakayahang gumamit ng berbal at di-berbal na komunikasyon upang maunawaan ang tunay na mensahe.

MGA URI NG KOMUNIKASYONG DI-BERBAL

Oras (Chronemics)

- Halimbawa: Ang hindi pagsipot sa usapan ay maaaring ituring na kawalan ng respeto.

Espasyo (Proxemics)

- Halimbawa: Ang malapitang pakikipag-usap ay maaaring senyales ng pagiging palakaibigan o pagiging bastos, depende sa kultura.

Kilos ng Katawan (Kinesics)

- Halimbawa: Ang pagtango ay nangangahulugan ng pagsang-ayon.

Ekspresyon ng Mukha (Pictics)

- Halimbawa: Ang nakasimangot na mukha ay maaaring senyales ng pagkainis.

Pandama (Haptics)

- Halimbawa: Ang pagyakap ay maaaring nagpapahiwatig ng pagdamay o pagmamahal.

Simbolo (Iconics)

- Halimbawa: Ang pulang ilaw sa trapiko ay nangangahulugang "huminto".

Paralanguage

- Halimbawa: Ang tono ng boses ay maaaring magpahiwatig ng galit, saya, o lungkot.

TIPS PARA MAGAMIT ANG PRAGMATIKANG KAKAYAHAN:

- **Pansinin ang tono, kilos, at ekspresyon** ng kausap upang maunawaan ang tunay na kahulugan ng sinasabi niya.

- **Gamitin ang tamang tono at kilos** upang maiwasan ang maling interpretasyon ng mensahe.

KABUUANG TIPS SA PAGSUSULIT AT PAG-UNAWA NG KAKAYAHANG KOMUNIKATIBO

- ✓ **Unawain ang tamang gamit ng mga salita** sa gramatika.
 - ✓ **Sanayin ang sarili sa pormal at impormal na pakikipag-usap.**
 - ✓ **Bigyang-pansin ang kilos at tono** ng kausap para sa mas epektibong komunikasyon.
 - ✓ **Magbasa at makinig** sa iba't ibang anyo ng wika upang mapalawak ang kaalaman.
-

[VIDEO] - https://www.youtube.com/watch?v=b_bOxHPux4

MJ Mejia TV. (2021, August 12). KAKAYAHANG GRAMATIKAL o LINGGUWISTIKO [Video]. YouTube.

https://www.youtube.com/watch?v=b_bOxHPux4